

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Львівський національний університет імені Івана Франка
Економічний факультет
Кафедра фінансів, грошового обігу і кредиту

Затверджено

на засіданні кафедри фінансів, грошового
обігу і кредиту,
економічного факультету
Львівського національного університету
імені Івана Франка
(протокол № 1 від 30.08 2023 р.)

Завідувач кафедри _____ проф.М.І. Крупка

Силабус з навчальної дисципліни

«ФІНАНСИ»

що викладається в межах освітньо-професійної програми
«Економіка та правове регулювання в бізнесі»
першого (бакалаврського) рівня вищої освіти для здобувачів
спеціальності 051 «Економіка»

Львів 2023 р.

Назва дисципліни	Фінанси
Адреса викладання дисципліни	м. Львів, проспект Свободи, 18, кафедра фінансів, грошового обігу і кредиту, кімн. 102
Факультет та кафедра, за якою закріплена дисципліна	Економічний факультет, кафедра фінансів, грошового обігу і кредиту
Галузь знань, шифр та назва спеціальності	05 «Соціальні та поведінкові науки», 051 «Економіка»
Викладачі дисципліни	Тесля Софія Миколаївна, к.е.н., доцент, доцент кафедри фінансів, грошового обігу і кредиту
Контактна інформація викладачів	sofiya.teslya@lnu.edu.ua ; s.teslja@gmail.com тел. 0677040866
Консультації з питань навчання по дисципліні відбуваються	Консультації в день проведення практичних занять (за попередньою домовленістю) (м. Львів, проспект Свободи, 18, кафедра фінансів, грошового обігу і кредиту, кімн. 102) Також можливі он-лайн консультації через Microsoft Teams, Zoom, або подібні ресурси. Для погодження часу он-лайн консультацій слід писати на електронну пошту викладача або дзвонити.
Сторінка курсу	
Інформація про дисципліну	Дисципліна «Фінанси» є нормативною зі спеціальності 051 «Економіка» для освітньо-професійної програми «Економіка та правове регулювання в бізнесі», яка викладається в 5-му семестрі в обсязі 4 кредити (за Європейською Кредитно-Трансферною Системою ECTS).
Коротка анотація дисципліни	Дисципліна "Фінанси" спрямована на формування у студентів комплексного розуміння фінансових процесів та механізмів, що забезпечують ефективне управління фінансовими ресурсами на різних рівнях господарювання. В ході вивчення курсу студенти ознайомлюються з основними концепціями та принципами фінансів, вивчають структуру та функції фінансової системи, включаючи фінансові ринки та інститути. Студенти отримують практичні навички управління фінансовими ресурсами, здобувають необхідні знання та навички для прийняття обґрунтованих управлінських рішень і забезпечення стабільного розвитку підприємств та організацій.
Мета та цілі дисципліни	<i>Метою</i> вивчення нормативної дисципліни «Фінанси» є формування системи базових знань з теорії фінансів; формування спеціальних знань і практичних навичок з питань організації фінансових відносин та їх функціонування на макро- і мікроекономічному рівнях. <i>Цілі дисципліни:</i> <ul style="list-style-type: none"> • вироблення у студентів правильного розуміння сутності фінансів, як економічної категорії, а також сутності та змісту фінансової політики держави, її ролі у формуванні й розвитку ринкових відносин, методів та інструментів її реалізації. • визначення необхідності та різновидів заходів, спрямованих на удосконалення вітчизняної фінансової системи в умовах розвитку ринкових форм господарювання.
Література для вивчення дисципліни	Основна література: 1. Бюджетний кодекс України від 08.07.2010 № 2456-VI [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-17#Text 2. Податковий кодекс України від 2.12.2010р. №2755-IV //

[Електронний ресурс]. – Режим доступу:
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text>

3. Фінанси. Підручник: 2-ге вид., доп. та перероб./І.О. Лютий, С.Я. Боринець, З.С. Варналій, та ін.; за ред. д.е.н., проф. І.О. Лютого, Київ: 2023. 716с.
4. Теорія фінансів: підручник / За ред. проф. В. М. Федосова, С.І. Юрія. - К.: Центр учбової літератури, 2011. – 576 с
5. Фінанси: Підручник / за ред. С.І. Юрія, В.М. Федосова. – 2-ге вид. перероб. і доповн. – К.: Знання, 2012. – 687 с.
6. Фінанси: Навч. посіб. /А.С. Глущенко/, Львів «Магнолія 2006», 2014, – 440с.

Додаткова література:

1. Коваленко В. М. Фінансова система України : теорія, методологія, практика. Монографія / В. М. Коваленко. – Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2019. 360 с.
2. Замасло О. Т. Податкова система України: теорія, методологія, практика : монографія. Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2017. 420 с.
3. Коваленко В. М. Розвиток фінансової системи України в умовах глобалізації : монографія / В. М. Коваленко, О. В. Коваленко. – Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2017. 236 с.
4. М. Крупка, М. Кульчицький, В. Коваленко. Трансформація ролі доходів місцевих бюджетів як інструменту бюджетного механізму в контексті децентралізації // Світ фінансів. Тернопіль : ТНЕУ. 2018. Вип. 3 (56). С. 7–18.
5. Місцеві фінанси: навч. посіб. (з грифом МОН України) / М.І.Кульчицький. – Львів: Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2013. – 552 с.
6. Плиса В.Й. Страхування : підручник, 2-ге видання, виправлене й доповнене [Затверджено МОН України як підручник для студентів вищих навчальних закладів (закладів вищої освіти).] Київ : Каравела, 2019. 512с.
7. Фінансова система України : реалії, виклики, перспективи: моногр. / за заг. ред. д.е.н., проф. І.О. Лютого. Київ: 2023. 420с.
8. Бюджетна система : підруч. / за ред. С. І. Юрія, В. Г. Дем'янишина, О. П. Кириленко. – Тернопіль : ТНЕУ, 2013. – 624 с.
9. Сучасна бюджетна система: правила та процедури: Навчальний посібник / [За заг. ред. В. В. Зубенка]; ІБСЕД, Проект «Зміцнення місцевої фінансової ініціативи (ЗМФІ-П) впровадження». – К., 2017. – 184 с.
10. Фінанси підприємств: підручник / [Поддєрьогін А.М., Білик М.Д., Буряк Л.Д. та ін.]; кер. кол.авт. і наук. ред. проф.А.М.Поддєрьогін. – Восьме вид., перероб. і доп.. – К.: КНЕУ, 2013. – 219 с.
11. Фінансовий ринок: підручник / В.М. Шелудько. — 3-те вид., стер. — К. : Знання, 2015. — 535 с.

Інтернет-джерела:

12. Офіційний сайт Верховної ради України – Режим доступу: <http://www.rada.gov.ua>;
13. Офіційний сайт Державного комітету статистики України – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>.
14. Офіційний сайт Кабінету Міністрів України – Режим доступу: <http://www.kmu.gov.ua>;
15. Офіційний сайт Міністерства фінансів України – Режим доступу: <https://mof.gov.ua/uk>

	<p>16. Офіційний сайт Державної податкової служби України – Режим доступу: https://www.tax.gov.ua/ ;</p> <p>17. Офіційний сайт Національної бібліотеки України ім. В. І. Вернадського – Режим доступу: http://www.nbuv.gov.ua/</p>
Обсяг курсу	<p>Загальний обсяг курсу – 120 годин, з них: ОФН: 64 години аудиторних занять (32 години лекцій, 32 години семінарських/практичних занять), 56 годин самостійної роботи.</p>
Очікувані результати навчання	<p>Після завершення курсу здобувач буде :</p> <p><i>Знати:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - суть фінансів як економічної категорії, передумови їх виникнення та розвитку; - елементи фінансової системи держави, види та джерела фінансових ресурсів; - види і складові фінансової політики держави; - соціально-економічну сутність податку та його основні елементи; - визначення і структуру податкової системи держави; - місце та роль бюджету держави в системі державних фінансів, джерела формування бюджетного фонду і напрями їх використання; - причини виникнення, форми державного кредиту, види державного боргу і методи управління державним боргом; - суть та структуру страхового і фінансового ринку держави; - види та складові міжнародної фінансової політики, особливості діяльності міжнародних фінансових організацій. <p><i>Вміти:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - пояснити вплив фінансів на суспільне виробництво та його розвиток; - застосовувати теоретичні знання для розробки заходів щодо удосконалення фінансової системи в Україні; - використовувати у фінансовій практиці методи управління фінансами, фінансового планування, організаційні форми фінансового контролю; - оцінити фінансового стану підприємства та визначити методи управління фінансовими ресурсами. - визначати причини бюджетного дефіциту та найефективніші методи його покриття; - аналізувати сучасну податкову систему та податкову політику України; - оцінити наслідки реалізації відповідної податкової політики держави; - оцінити ефективність міжнародної фінансової політики держави.
Ключові слова	<p>Фінанси, фінансові ресурси, фінансова система, фінансовий механізм, фінансова політика, фінанси суб'єктів господарювання, податок, податкова система, бюджетна система, державні цільові фонди, державний кредит, державний борг, страхування, фінансовий ринок, міжнародні фінанси.</p>
Формат курсу	<p>Очний</p>
	<p>Проведення лекцій, практичних робіт та консультації для кращого розуміння тем.</p>
Теми	<p>*</p> <p>Структура курсу подана в додатках</p>
Підсумковий контроль, форма	<p>іспит в кінці семестру письмовий/тестовий /комбінований</p>

Пререквізити	Для вивчення курсу студенти потребують базових знань з дисциплін «Макроекономіка», «Економіка підприємств» та дисциплін, які паралельно вивчаються ними у 5-у семестрі (зокрема, «Бухгалтерський облік»), достатніх для сприйняття категоріального апарату навчальної дисципліни, розуміння наукових, навчальних та інформаційних джерел.
Навчальні методи та техніки, які будуть використовуватися під час викладання курсу	Презентація, лекції, групові проекти, дискусія, індивідуальні навчально-дослідні завдання.
Необхідне обладнання	Вивчення курсу «Фінанси» потребує використання загальнонавчаних програм та операційних систем, а також залучення до системи електронного навчання на платформі Moodle, Microsoft Teams, Zoom.
Критерії оцінювання (окремо для кожного виду навчальної діяльності)	<p>Оцінювання проводиться за 100-бальною шкалою. Бали нараховуються за наступним співвідношенням:</p> <ul style="list-style-type: none"> – практичні (семінарські) заняття: 20 % семестрової оцінки; максимальна кількість балів – 20. – контрольні заміри (модулі): 20 % семестрової оцінки; максимальна кількість балів – 20. – індивідуальне завдання: 10 % семестрової оцінки; максимальна кількість балів – 10. – іспит: 50% семестрової оцінки; максимальна кількість балів 50. <p>Підсумкова максимальна кількість балів <u>100</u></p> <p>Письмові роботи: Очікується, що студенти виконають декілька видів письмових робіт (індивідуальне науково-дослідне завдання, есе, вирішення кейсу).</p> <p>Академічна доброчесність: Очікується, що роботи студентів будуть їх оригінальними дослідженнями чи міркуваннями. Відсутність посилань на використані джерела, фабрикування джерел, списування, втручання в роботу інших студентів становлять, але не обмежують, приклади можливої академічної недоброчесності. Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі студента є підставою для її незарахування викладачем, незалежно від масштабів плагіату чи обману.</p> <p>Відвідання занять є важливою складовою навчання. Очікується, що всі студенти відвідають усі лекції і практичні заняття курсу. Студенти мають інформувати викладача про неможливість відвідати заняття. У будь-якому випадку студенти зобов'язані дотримуватися усіх строків визначених для виконання усіх видів письмових робіт, передбачених курсом.</p> <p>Література. Уся література, яку студенти не зможуть знайти самостійно, буде надана викладачем виключно в освітніх цілях без права її передачі третім особам. Студенти заохочуються до використання також й іншої літератури та джерел, яких немає серед рекомендованих.</p> <p>Політика виставлення балів. Враховуються бали набрані на поточному тестуванні, самостійній роботі та бали підсумкового тестування. При цьому обов'язково враховуються присутність на заняттях та активність студента під час практичного заняття; недопустимість пропусків та запізнь на заняття; користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями під час заняття в цілях не пов'язаних з навчанням; списування та плагіат; несвоєчасне виконання поставленого завдання і т. ін.</p>

	Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються.
Питання до екзамену.	<p><i>Перелік теоретичних питань для проведення підсумкового контролю знань:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Сутність поняття фінансів та його функції. 2. Вплив фінансів на суспільне виробництво та їх роль у ринковій економіці. 3. Суть та принципи побудови фінансової системи держави. 4. Внутрішня структура фінансової системи України. 5. Поняття фінансової політики та її типи. 6. Суть фінансової політики та її складові. 7. Суть і структура фінансового механізму держави. 8. Фінансове планування та основні типи планів за змістом. 9. Суть фінансового планування та його методи. 10. Фінансовий контроль як важлива складова фінансового механізму держави. 11. Методи організації фінансової діяльності підприємства. 12. Фінансовий результат підприємства та фактори, що на них впливають. 13. Джерела формування фінансових ресурсів підприємств. 14. Поняття бюджету та його функції. 15. Бюджетна система України: суть та структура. 16. Суть та етапи бюджетного процесу. 17. Доходи державного бюджету згідно бюджетної класифікації. 18. Видатки державного бюджету згідно бюджетної класифікації. 19. Бюджетний дефіцит та його види. 20. Методи фінансування дефіциту бюджету. 21. Визначення податків та інші обов'язкові платежі держави. 22. Суть податків та його елементи. 23. Сутність та структура податкової системи України. 24. Принципи оподаткування. 25. Права та обов'язки платників податків в Україні. 26. Особливості сплати окремих податків. 27. Суть, види та принципи організації державних цільових фондів. 28. Формування та використання коштів позабюджетних фондів в Україні. 29. Формування та використання коштів Пенсійного фонду України. 30. Економічна сутність державного кредиту, його призначення та функції. 31. Види та форми державного кредиту. 32. Класифікація державних позик. 33. Структура державного боргу. 34. Управління державним боргом. 35. Сутність та функції страхування. 36. Сутність страхового ринку, його суб'єкти та об'єкти. 37. Види посередників на страховому ринку. 38. Суть та структура фінансового ринку. 39. Призначення, суб'єкти та об'єкти ринку грошей і кредитних ресурсів. 40. Особливості, суб'єкти та об'єкти ринку цінних паперів. 41. Суть, види та учасники міжнародних фінансових відносин. 42. Основні види та складові міжнародної фінансової політики держави. 43. Особливості діяльності міжнародних фінансових організацій та

	<p>інституцій.</p> <p><i>Крім наведених вище теоретичних питань, у структуру іспиту входять тестові завдання, які передбачені навчально-методичним забезпеченням курсу.</i></p>
Опитування	<p>Анкету-оцінку з метою оцінювання якості курсу буде надано по завершенню курсу.</p>

ДОДАТОК

Схема курсу

Тиж. / год.	Тема, план, короткі тези	Форма заняття* (лекція, самостійна робота, дискусія, групова робота)	Матеріали	Література. Ресурси в Інтернеті	Завдання самостійної роботи, год	Термін виконання
П'ятий семестр						
1/ 4 год	Тема 1. Суть фінансів, їх функції та роль у ринковій економіці 1. Походження терміну фінанси, зародження і розвиток фінансових відносин. 2. Специфічні ознаки фінансів та їх функції. 3. Вплив фінансів на суспільне виробництво та їх роль у ринковій економіці.	Лекція, практичне заняття (дискусія, групова робота)	Презентація, навчально-методичні матеріали	Основна література: 3-6; Інтернет джерела: 12-17.	Підготовка до аудиторних занять (опрацювання прослуханого лекційного матеріалу; вивчення окремих тем або питань, що передбачені для самостійного опрацювання; виконання домашніх завдань; 6 год	1 – 2 тижень
2/ 4 год	Тема 2. Фінансова система держави. 1. Суть, особливості та принципи побудови фінансової системи держави. 2. Структура фінансової системи держави	Лекція, практичне заняття (дискусія, групова робота)	Презентація, навчально-методичні матеріали	Основна література: 1-6; додаткова 1-11; інтернет-джерела 12-17.	Підготовка до аудиторних занять (опрацювання прослуханого лекційного матеріалу; вивчення окремих тем або питань, що передбачені для самостійного опрацювання; виконання домашніх завдань; 6 год	2 – 3 тижень
3-4/ 8 год	Тема 3. Фінансова політика і фінансовий механізм держави 1. Суть та історичні особливості розвитку фінансової політики держави. 2. Основні види та складові фінансової політики. 3. Суть і структура фінансового механізму держави. 4. Фінансовий контроль як важлива складова фінансового механізму держави.	Лекція, практичне заняття (дискусія, групова робота)	Презентація, навчально-методичні матеріали	Основна література: 1-6; додаткова 1-11; інтернет-джерела 12-17.	Підготовка до аудиторних занять (опрацювання прослуханого лекційного матеріалу; вивчення окремих тем або питань, що передбачені для самостійного опрацювання; виконання домашніх завдань; 6 год	3 – 4 тижень
5/ 4 год	Тема 4. Податки і податкова система держави 1. Соціально-економічна сутність податків, їхні функції та елементи. 2. Сутність та структура податкової системи	Лекція, практичне заняття (дискусія, групова робота)	Презентація, навчально-методичні матеріали	Основна література: 1-6; додаткова 1-11; інтернет-	Підготовка до аудиторних занять (опрацювання прослуханого лекційного матеріалу; вивчення окремих тем або питань, що	4 – 5 тижень

	<p>держави. Принципи її побудови.</p> <p>3.Права, обов'язки та відповідальність платників податків в Україні.</p> <p>4. Особливості сплати окремих податків.</p>			джерела 12-17.	<p>передбачені для самостійного опрацювання;</p> <p>виконання домашніх завдань;</p> <p>підготовка до контрольних робіт та інших форм поточного контролю</p> <p>6 год</p>	
6-7/ 8 год	<p>Тема 5.Бюджет і бюджетна система держави</p> <p>1. Економічна сутність бюджету, його призначення та функції.</p> <p>Структура бюджетної системи України та принципи її побудови.</p> <p>3. Організація бюджетного процесу в Україні</p> <p>4. Особливості взаємовідносин між різними ланками бюджетної системи в Україні.</p>	Лекція, практичне заняття (дискусія, групова робота)	Презентація, навчально-методичні матеріали	<p>Основна література: 1-6; додаткова 1-11; інтернет-джерела 12-17.</p>	<p>Підготовка до аудиторних занять (опрацювання прослуханого лекційного матеріалу; вивчення окремих тем або питань, що передбачені для самостійного опрацювання;</p> <p>виконання домашніх завдань;</p> <p>6 год</p>	6 – 8 тиждень
8/ 4 год	<p>Тема 6. Доходи і видатки державного та місцевих бюджетів</p> <p>1. Сутність і класифікація доходів державного та місцевих бюджетів.</p> <p>2.Сутність і класифікація видатків державного та місцевих бюджетів.</p> <p>3. Співвідношення доходів і видатків бюджету.</p> <p>Причини бюджетного дефіциту.</p> <p>4. Джерела фінансування бюджетного дефіциту.</p>	Лекція, практичне заняття (дискусія, групова робота)	Презентація, навчально-методичні матеріали	<p>Основна література: 1-6; додаткова 1-11; інтернет-джерела 12-17.</p>	<p>Підготовка до аудиторних занять (опрацювання прослуханого лекційного матеріалу; вивчення окремих тем або питань, що передбачені для самостійного опрацювання;</p> <p>виконання домашніх завдань;</p> <p>6 год</p>	8 – 9 тиждень
9-10/ 8 год	<p>Тема 7. Державний кредит і державний борг</p> <p>1.Економічна сутність державного кредиту, його призначення та функції.</p> <p>2. Види та форми державного кредиту.</p> <p>3. Класифікація державних позик.</p> <p>4.Структура державного боргу.</p> <p>5.Управління державним боргом.</p>	Лекція, практичне заняття (дискусія, групова робота)	Презентація, навчально-методичні матеріали	<p>Основна література: 1-6; додаткова 1-11; інтернет-джерела 12-17.</p>	<p>Підготовка до аудиторних занять (опрацювання прослуханого лекційного матеріалу; вивчення окремих тем або питань, що передбачені для самостійного опрацювання;</p> <p>виконання домашніх завдань;</p> <p>6 год</p>	9 – 11 тиждень
11/ 4 год	<p>Тема 8.Державні цільові фонди</p> <p>1.Суть, види та принципи організації державних цільових фондів.</p> <p>2.Державні цільові фонди соціального спрямування.</p> <p>3. Спеціалізовані державні цільові фонди.</p>	Лекція, практичне заняття (дискусія, групова робота)	Презентація, навчально-методичні матеріали	<p>Основна література: 1-6; додаткова 1-11; інтернет-джерела 12-17.</p>	<p>Підготовка до аудиторних занять (опрацювання прослуханого лекційного матеріалу; вивчення окремих тем або питань, що передбачені для самостійного опрацювання;</p> <p>виконання домашніх завдань;</p> <p>підготовка до контрольних робіт та інших форм поточного контролю</p> <p>6 год</p>	11 – 12 тиждень

12-13/ 8 год	Тема 9. Фінанси підприємницьких структур 1. Основи функціонування та організації фінансів підприємств. 2. Формування фінансових результатів діяльності підприємства. 3. Оцінювання фінансового стану підприємства. 4. Управління фінансами підприємств.	Лекція, практичне заняття (дискусія, групова робота)	Презентація, навчально-методичні матеріали	Основна література: 1-6; додаткова 1-11; інтернет-джерела 12-17.	Підготовка до аудиторних занять (опрацювання прослуханого лекційного матеріалу; вивчення окремих тем або питань, що передбачені для самостійного опрацювання; виконання домашніх завдань; 6 год	12 – 14 тиждень
14/ 4 год	Тема 10. Страхування та страховий ринок 1. Сутність та функції страхування. 2. Сутність страхового ринку, його суб'єкти та об'єкти. 3. Основні принципи страхових відносин та галузева структура страхового ринку України.	Лекція, практичне заняття (дискусія, групова робота)	Презентація, навчально-методичні матеріали	Основна література: 1-6; додаткова 1-11; інтернет-джерела 12-17.	Підготовка до аудиторних занять (опрацювання прослуханого лекційного матеріалу; вивчення окремих тем або питань, що передбачені для самостійного опрацювання; виконання домашніх завдань; 6 год	14-15 тиждень
15/ 4 год	Тема 11. Фінансовий ринок 1. Суть та структура фінансового ринку. 2. Призначення, суб'єкти та об'єкти ринку грошей і кредитних ресурсів. 3. Особливості, суб'єкти та об'єкти ринку цінних паперів	Лекція, практичне заняття (дискусія, групова робота)	Презентація, навчально-методичні матеріали	Основна література: 1-6; додаткова 1-11; інтернет-джерела 12-17.	Підготовка до аудиторних занять (опрацювання прослуханого лекційного матеріалу; вивчення окремих тем або питань, що передбачені для самостійного опрацювання; виконання домашніх завдань; 6 год	15-16 тиждень
16/ 4 год	Тема 12. Міжнародні фінанси 1. Суть, види та учасники міжнародних фінансових відносин. 2. Основні види та складові міжнародної фінансової політики держави. 3. Особливості діяльності міжнародних фінансових організацій та інституцій.	Лекція, практичне заняття (дискусія, групова робота)	Презентація, навчально-методичні матеріали	Основна література: 1-6; додаткова 1-11; інтернет-джерела 12-17.	Підготовка до аудиторних занять (опрацювання прослуханого лекційного матеріалу; вивчення окремих тем або питань, що передбачені для самостійного опрацювання; виконання домашніх завдань; підготовка до контрольних робіт та інших форм поточного контролю 6 год	16 тиждень
32 лек + 32 пр = 64 год аудит. занять					56 год	16 тиж.